

Troje kompjuteraša objašnjava zašto svoje slobodno vrijeme najradije provodi uz računalne programe i na informatičkim natjecanjima

• DORA KORETIĆ

Kada mi je dosadno, sjednem za računalo i malo programiram - kaže Ena Oster. Ona ne radi u računalnoj tvrtki, nije završila studij informatike, nije upisala FER, štoviše, Ena nije ni upisala fakultet. Informatikom se uglavnom bavi noću; tada joj je to najlakše jer je kraju uspjela privesti ostale dnevne obveze. Raspored joj je naporan, gotovo poput onog hrvatskog menadžera koji se svakodnevno suočava s horom kapitalističkih društva. A Eni je tek 14 godina.

Pohada OŠ Josipa Račića, a u razredu se ističe kao jedna od rijetkih, k tome još i učenica, koja je većinu svoje ljubavi i entuzijazma usmjerila prema mnogim mrskim računalima.

Ena pritom dokazuje kako provođenje vremena uz računalo ne mora nužno podrazumijevati klasične predrasude o "kompjuterama". U njezinu djetinjstvu ne nedostaje baš ništa, eventualno ima nešto "viška" jer većina njezinih vršnjaka ipak ne razumije složene operacije koje ova 14-godišnjakinja izvodi na računalu.

Upoznavanje kroz igrice

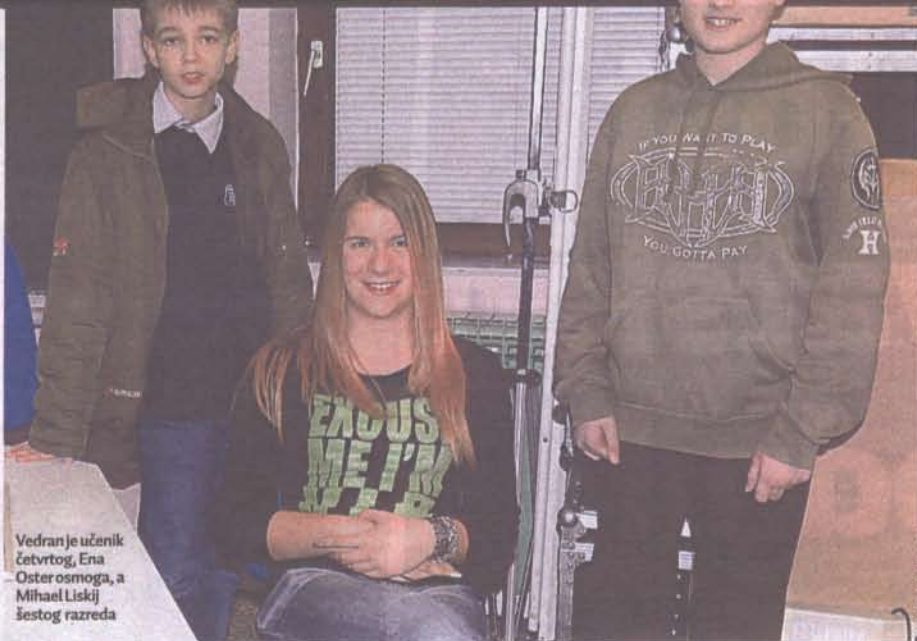
- S informatikom sam se upozнала u petom razredu. Profesorica nam je ponudila da se malo pozabavimo programskim jezikom LOGO, i nas par se zainteresiralo. Uz mene je tu bila još jedna učenica, a vrlo brzo shvatila sam koliko mi se sviđa programiranje pa sam otišla na državno natjecanje u Crikvenicu. Odmah sam znala da se time želim baviti i dalje - priča Ena.

S računalom ju je upoznao stariji brat Nikola. I sam je programer, a Ena ga je često gledala i dok igra igrice. Brzo joj je pokazao kako se koristi računalo, a i sama Ena s informatikom se upozнала kroz različite igrice.

- Mnogi ljudi govore kako su računala štetna. Ako tako budemo razmišljali o stvarima, zaključili ćemo da su steni i mobilni, no svejedno nitko ne razmišlja o tome da ih se odrekne. Mnoge su stvari štetne, ali računala ipak imaju puno više prednosti - objašnjava Ena i tvrdi da je njezina sklonost prema informatici ni je ni najmanje otudila od prijatelja i školskih kolega. Na posljedku, riječ je o djevojčici koja vrlo uspješno trenira i odbojku za Mladost, zbog čega joj u prosjeku ostanu samo dva sata dnevno da vježba programiranje.

Zahvaljujući računalima, kaže, postala je "veliki logičar".

- Odmalena sam voljela matematiku, a računala su mi u svemu tome još pomogle jer su čista logika - kaže Ena. Kada bi se trebala odlučiti između odbojke ili programiranja, Ena ne bi dugo razmišljala. Uvijek bi odabrala informatiku. Ipak, najviše od svega uživa kada u nečemu uspije, a informatika joj u tome bolje leži. I dok mnogi roditelji, u najboljoj namjeri, djeci često zabranjuju koris-

Vedran je učenik četvrtog, Ena Oster osmog, a Mihael Liskij šestog razreda

• ISTRŽIVANJA

I videoigrice imaju pozitivnu stranu

Opasne su samo nasilne igrice, ističe prof. Dubravka Miljković

Prema riječima profesorice Dubravke Miljković, čak i roditeljima omražene videoigrice imaju povoljnih učinaka na razvoj djeteta. Naime, igranje igrice, kaže Miljković, zahtijeva od igrača da distribuira pažnju, primjerice, po cijelom monitoru, te da vrlo brzo uoči događanja i na njih reagira. Igrači, prema nekim istraživanjima, brže procesuiraju informacije, mogu istovremeno pratiti više objekata i lakše se prebacuju s jednog zadatka na drugi. Loša je situacija, međutim, nastavlja Miljković, kada su u pitanju nasilne igrice.

- Naime, igranje nasilnih igara može povećati agresivnost u mislima, osjećajima i ponašanju, kako u eksperimentalnim uvjetima, tako i u stvarnom životu. Štoviše, nasilne videoigre su opasnije od nasilnih filmova jer su interaktivne; stavljaju igrača u poziciju da se poistovjeti s napadačem. Čak i takva kratka igra može privremeno povećati agresivno ponašanje, a oni koji već jesu agresivni, mogu tako postati još agresivniji, i to dugočrno - tvrdi Miljković.

- Odmah sam se zaljubio. Strašno me fasciniralo i interesiralo što se sve može napraviti na računalu. Zanimalo me baš sve, od toga kako računalo radi, do toga što je programiranje. Danas za računalom provodim barem sat vremena dnevno, bilo da igram igrice, bilo da programiram. No, mogu ljubav prema računalima ne dijeliti baš previše kolega iz razreda. Uglavnom ih ne zanima posebno čime se bavim, a ni sami nisu skloni informatici - objašnjava 10-godišnji Vedran.

Uspjesi na natjecanjima

Zahvaljujući tom hobiju, Vedran je ubrzo postigao i zavidne rezultate na natjecanjima. Na državnom natjecanju osvojio je prvo mjesto u Pascalu i treće u Logu. Time je ujedno zaradio i titulu najuspješnijeg natjecatelja te je uspio zablistati među brojnim starijim "kompjuterama".

Smatra da njegovu djetinjstvu ništa ne nedostaje. Sasvim je obično dijete. Odlučan je učenik, jedino što ponekad ne stigne jesti jer je zauzet programiranjem. Obožava slušati glazbu, a film "Vlak u snijegu" odgledao je 60-ak puta. Košarka mu je draža od nogometa, no najviše voli badminton. Nešto ga ipak čini drukčijim od drugih: Vedran već godinama piše tajne memoare do kojih baš nitko od ukućana ne može doći.

Vrhunski informatičari iz osnovnoškolskih klupa

Zaljubljeni u programiranje

Ena se programiranjem posvećuje noću jer ne stiže uza sve dnevne obveze, Mihael je sjedinio ljubav prema glazbi i računalu, a Vedran je toliko zauzet programiranjem da ponekad ne stigne jesti

tenje računala, psihologinja Marija Krmeč ističe da ti strojevi ipak imaju previše prednosti da bismo ih olako odbacili. Ako se pravilno koriste, kod djece potiču razvoj kreativnosti, strategiju rješavanja problema i selekciju informacija, a omogućavaju i razmjenu iskustava, mišljenja i informacija s ljudima sličnih interesa ili problema.

- Oni su dio svakodnevice i stoga ih ne treba isključivati iz života djece. Umjesto toga važno je poticati ih da steknu znanja, vještine i motivaciju vezane uz sigurno i odgovorno korištenje računala - kaže Krmeč. Kako spojiti

glasovni i računalo najbolje zna 12-godišnji Mihael Liskij koji vrlo uspješno balansira ljubav prema glazbi i onu prema informatici. Kada mu je dosadno, taj dječak može birati među mnogo više aktivnosti nego prosječno dijete. Hoće li malo vježbati klavir ili gitaru, igrati neku stratešku igru, programirati u Logu, igrati košarku... Ponekad se ni sam ne može odlučiti. Ali glazbu i računala uspio je stopiti u jedno.

Dvostruki prvak države

- Radim muziku na računalu - smije se Mihael, inače dvostruki državni prvak iz programi-

ranja u Logu. Trezveno objašnjava i zašto voli računalo. - Na njima se jednostavno može baš sve. Računalo nije statično kao papir - objašnjava učenik 6. razreda OŠ Petra Preradovića. Njegov radni dan redovito počinje u 6.30 sati. Doručkuje, sprema se za školu, a nakon povratka kući piše zadatke. Potom slijedi omiljeni dio - rad na računalu. Ako ne programira, Mihael igra igrice, ali nikada "pucačine". Kaže kako ipak više voli strategije koje ga natjeraju da razmišlja i rješava složenije situacije. Popodne na red dolazi glazbena škola. Tjedno pohada dva sata klavira, dva solfeggia te

sat teorije. Dan mu je ispunjen, a Mihael i dalje stigne baš sve - prošetati s prijateljima, zimi otići na klizanje, voziti bicikl, rolati ili igrati košarku za gušt.

- Programiram svakodnevno, čak i kad mi je dosadno. Mnogi moji prijatelji također imaju računala, ali se njima više služe za najosnovnije stvari. Ja pak dnevno za računalom provodim dva do četiri sata, a velika su mi podrška i roditelji jer su svjesni da ne razbacujem vrijeme bezveze - tvrdi.

Njegovo djetinjstvo, priča Mihael, zapravo se ne razlikuje od onog njegovih vršnjaka. Mihael kaže kako ne misli da nešto propušta time što se posvećuje informatici niti da njegovi prijatelji za to vrijeme čine nešto puno korisnije ili smislenije.

Slično misli i mladi Vedran Kurdija, učenik 4. razreda OŠ Mladost. Roditelji ga podržavaju u sklonosti računalima, ali mami ipak ponekad prekupi. Kada ga ne može otjerati na spavanje, prijeti da će mu izvući kabel iz struje i ugusiti računalo. Vedran je tada ipak poslušao jer jednostavno nema smisla dalje inzistirati.

S računalima ga je upoznao stariji brat. Bilo je to u prvom razredu osnovne škole kada je Vedran sve shvaćao kao zafkanciju i zabavu. Upoznao je jednostavnije programe, a tada je na red došlo programiranje.

Ena Oster: Između odbojke ili programiranja uvijek bih izabrala informatiku

Mihael Liskij: Radim muziku na računalu, programiram, igram igrice

Vedran Kurdija: Kada pretjeram, mama mi zaprijeti da će mi izvući kabel iz struje